

Hoivapalvelujen rahoitus ei saa uhata omaisuuden suojaa (6.10.25)

Vanhusten hoivan rahoitusta koskevassa keskustelussa toistuvat näkökulmat alhaisesta syntyvyydestä, nuorempien ikäluokkien pienuudesta ja eläkeläisten määrän kasvusta yhteiskunnassa.

Paisuvien hoivakustannusten keskelläkin on syytä muistaa hyvinvointivaltion palvelulupaus, jonka mukaan julkinen sektori järjestää hoivan verovaroin ja hoitaa apua tarvitsevat vanhukset.

Julkisessa keskustelussa on esitetty omaisten hoivaroolin kasvattamista. Jo nyt on aivan tavallista, että ikääntyneiden lähiomaiset auttavat heitä arjen toimissa ja askareissa. Monelle ikääntyneen sukulaiselle säännöllinen auttaminen ei ole kuitenkaan mahdollista työarjen tai etäisyyden vuoksi. Eläkeläisliittojen etujärjestö EETUn tuoreessa Huomisen kynnyksellä 2025-tutkimuksessa vastaajat tyrmäsivät lasten ja lähiomaisten vastuun kasvattamisen ikääntyneestä läheisestään: vain 15 prosenttia vastaajista oli tätä mieltä, kun taas kolme neljästä vastaajasta edellyttää hyvinvointialueiden kantavan vastuunsa.

Keskusteluissa on myös noussut esiin ajatus siitä, että ikääntyneet maksaisivat hoivasta entistä enemmän omista varoistaan. Pienituloisilta eläkeläiseltä on paha ottaa enempää. Jos ikääntyneelle sen sijaan on kertynyt omaisuutta, esimerkiksi asunto, kesämökki tai sijoitusvarallisuutta, herättää omaisuuden sosialisointi hoivapalveluiden kustantamisen muodossa useita kysymyksiä.

Miten ehdotus sopii yhteen perustuslain omaisuudensuoja -kirjauksen kanssa? Miten omaisuuden äkillinen arvovaihtelu huomioitaisiin maksuissa? Miksi olen maksanut veroja, jos edes ne eivät riitä yhteiskunnalle? Tärkein kysymys on, rapauttaisiko omaisuuteen kajoaminen kansalaisten luottamusta yhteiskuntaan? Kannattaako pitää huolta omasta taloudesta ja ajatella ylisukupolvista jatkuvuutta, jos saman palvelun saa joka tapauksessa.

Jo nyt hyvinvointialueet perivät asiakasmaksut tulojen mukaan. Maksu on korkeintaan 85 prosenttia nettotuloista. Tuloissa huomioidaan eläketulojen ohella mm. osinko- ja korkotulot. Myös näistä tuloista hoivapalveluiden piiriin tuleva on jo maksanut veroa valtiolle ja/tai kunnalle. Palvelu on sama, maksoi siitä kuukaudessa hyvinvointialueelle 500 tai 5 000 euroa.

Eläketurvakeskuksen taannoisen tutkimuksen mukaan 55–85-vuotiaista peräti 77 prosenttia asui omistusasunnosta. Moni eläkeläinen maksaa siten myös kiinteistöveroja joko suoraan tai välillisesti.

Meistä jokaisen maallinen vaellus päättyy aikanaan. Mikäli eläkeläiseltä on jäänyt riittävästi omaisuutta, maksavat perilliset perintöveroa valtiolle. Kun suuret ikäluokat siirtyvät ajasta ikuisuuteen, perintöverokertymä kasvaa entisestään.

Suomi on huippukireän verotuksen maa. Progressiivinen verotus on pitänyt huolen siitä, että työuransa aikana eläkeläiset ovat jo osallistuneet merkittäväällä panoksella yhteisen hyvinvoinnin rakentamiseen. Omaisuuteen kajoamisen sijaan onkin etsittävä muita keinoja, joilla voidaan edistää ikääntyneiden hyvinvointia, tarjota riittävät hoivapalvelut ja mahdollisuus arvokkaaseen ikääntymiseen.

Kari Kantalainen

puheenjohtaja

Kansallinen senioriliitto ry